

Ett egendomligt giftermålsförslag

I detta kapitel möter vi bl.a. en av dåtidens stora sångarstjärnor, Britta Katarina Lidbäck, född Munck af Rosenschöld 1788, död 1864. Som många andra resenärer tog hon in hos den gästfria prostfamiljen.

I synnerhet till riksdagen var Åby prestgård öfversvämmad af resande. De kommo mest från Göteborg eller Skåne, släktingar och bekanta, men också mången gång alldeles obekanta, på grund af något introduktionsbref eller kanske blotta helsningar. Prestgården ligger tätt vid stora landsvägen och det var så vigt att "ta in" der och hvila sig några dagar, ty det gick icke så lätt att förflytta sig mellan Skåne och Stockholm den tiden som det går nu. Den tiden det var riksdag hvart femte år och då skånska adeln vägde något, underlät den icke att i massa infinna sig i hufvudstaden, och den kunde ej säga då, som nyligen en skånsk magnat efter hemkomsten från ett besök i Stockholm svarade sin prest, hvilken gratulerade honom att ha varit bland de "rika och förnåma": Ack, min vän", sade han med en suck, "de rika äro icke förnåma nu för tiden och de förnåma icke rika".

Karavaner på landsvägen

Den tiden var skånska adeln både rik och förnäm, men det fans mången, som hvarken var just så förnäm eller rik, men dock ej gerna försummade riksdagen eller fast mer de nöjen, som derunder kunde erbjudas i Stockholms salonger. Äfven dessa kommo i stora karavaner med sina förbud, som skickades flera dagar förut, och sina tunga "fyrehästavagnar", som bönderne betänksamt gingo och lyfte på vid herrgården, kastande skygga blickar på herrn i stora mustascherne, läderbältet och ridbyxorna, tillknäppta med hvita benknappar allt ofvanifrån och nedåt, samt knippan med tagelpiskor, hvilken hotande stack fram bakom hans rygg på kuskbocken. De yngre af bönderna kunde väl äfven kasta en flyktig blick på mamsellen i den vidunderliga hatten — kammarjungfrun, som också hade sin plats på kusksätet, där hon satt med händerna instuckna under den grå vadmalspelsen och såg så melankolisk ut i snögloppet.

Sångarstjärnan anländer

Många sådant förbud och många sådana vagnar körde upp på Åby prestgård och bland andra en gång (1818 års riksdag förestod) öfverste Nils Rosenblad från Lund. De som sutto i stora täckvagnen voro öfversten och öfverstinnan samt deras släktingar, professorskan Lidbeck (den bekanta sångerskan) och grefve Hermansson (för hvilken öfverste Rosenblad var förmyndare).

Ankomsten av en sådan musikalisk notabilitet som fru Lidbeck helsades naturligtvis med glädje af den familj, hon lyckliggjorde med sitt besök. Hon var då såsom sångerska redan mycket känd och värderad, dock egentligen endast i södra Sverige, men skulle nu äfven bli det i hufvudstaden och öfver hela landet. Hennes sång lefver ännu hos många i friskt minne; i synnerhet var hennes stämma någonting alldeles utomordentligt, hvad styrka och välljud beträffar. Hon var en Norden Catalani, både vad röst och sångmetod beträffar, och dermed är äfven sagdt att hon gjorde mesta effekten i stora lokaler (helst kyrkor), der den mäktiga stämman riktigt fick svälla ut. När hon hemma i vår sal på Åby (den var för resten icke liten) t.ex. sjöng sin aria ur Händels "Alexanderfesten", så skallrade rutorna, och folk, som färdades fram på vägen, stannade och lyssnade. Det var därför ett godt infall af vår fader att taga henne med upp i kyrkan, der hon sjöng med ackompanjement af orgeln.

Den andre af de två släktingarne, öfverste Rosenblad hade med sig, Herrmanson, hade väl ingen talang — han var i det fallet så vanlottad någon gerna kan vara; likväl var äfven han på sitt sätt intressant. Det var de som höllo honom för "mindre vetande", men detta var icke fallet; han var endast till en alldeles otrolig grad dum. Och dock var han son till den qvicke excellensen Herrmanson. Så litet hufvud han hade, var han emellertid caput (huvudman för sin ätt) och skulle upp till riksdagen för att såsom ledamot af riddarhuset deltaga i representationen.

Vid den tid han besökte Åby var han väl närmare 30 år. Han egde betydlig förmögenhet, någon hovcharge (hovtjänst) kunde han väl utan synnerlig svårighet få, och så gällde det blott att konservera ätten genom val af en gemål, ty den skulle annars med honom utgå, såsom den också gjorde. Flere förslag hade i den vägen varit å bane, men alltid hade H. varit odeciderad, och det stod nu till att försöka, om han icke kunde göra sitt val i Stockholm. Men det syntes ett ögonblick som om han redan innan sin ankomst dit träffat sitt val. Aftonen före den dag, som Rosenblads bestämt för att fortsätta resan från Åby, bad H. om ett förtroligt samtal med sin tant överstinnan. Hon undrade, hvad som stod på, ty hon hade redan ett par dagar observerat, att han måtte hafva någonting på hjertat. Efter något omsvep kom han fram med, att han nu gjort sitt val och tänkte gifta sig. Hvilken var det då, som varit nog lycklig att röra hans hjerta? Han ville ej strax ut dermed, men så mycket erfor hans tant, att det var någon inom vårt hus. Der fans ingen annan att välja på än husmamsellen, men detta ansågs för otroligt, koppärrig som hon var och redan något till åren. Det var ej heller fallet; husmamsellen hade icke gjort ringaste intryck på honom. Slutligen kröp det fram, att den han

ville lyckliggöra med sitt hjerta och sin hand var — tant R. "Men hvad tänker du på? Tant R. är ju gift". — Ja, det visste han väl, men åberopade ett yttrande af sin tant överstinnan, att han kunde få hvilket fruntimmer han ville — och här hade han nu funnit de egenskaper förenade, som skulle göra honom lycklig. Och så måste han fortsätta resan till Stockholm med ett krossat hjerta.

H. besökte ofta sin släkting, den bekante läkaren professor Eb. Z. Munck af Rosenschöld, och var der en dag, då R. på en stund måste lemna sin gäst för att gå något ärende ut i staden. Bedjande honom därför ursäktasig, sade han: "Om någon kommer och söker mig, så säg att jag kommer igen så och så dags". Derpå tog R. sin hatt och gick. Kommen ett stycke bort på gatan, får han se sin käre Herrmanson komma springande, barhufvad, i det han ivrigt ropar: "Onkel, onkel! Hvad skall jag säga då, om ingen kommer?"